

Små forskere i sving på Flå skole

Hva skjer med avfall som graves ned? Blir det borte, eller holder det seg like helt?

Den 21. mai dro 1. og 2. trinn fra Flå skole opp til Bortnabekken for å sjekke hva som hadde skjedd med avfallet som ble gravd ned da de var der på tur i fjor høst.

Den 13. november i fjor var det fortsatt ikke kommet snø da 1.- og 2. trinn på Flå skole hadde uteskoledag. Turen gikk til Bortnabekken, og tema for dagen var avfall og forsøpling i regi av prosjekt Klima, miljø og livsstil. Elevene plukket avfall underveis, og vel fremme ved gapahuken ble avfallet sortert i ulike fraksjoner. Rundt bålet ved gapahuken ble det snakket om at vi ikke må kaste avfall i naturen, spesielt det som ikke blir brutt ned av vær og vind. Det er også farlig for fugler og dyr å få i seg avfall som ikke blir brutt ned. Men så var spørsmålet hva slags avfall som brytes ned og ikke?

I regi av prosjekt Klima, miljø og livsstil var det tatt med snor, påler, tau, spader og merkelapper for å lage skikkelige forsøksfelt for nedgravd avfall. Eleven ble delt i to grupper som fikk hvert sitt forsøksfelt. Med tomstokk fikk de bli med på oppmåling av et område på en kvadratmeter.

Ulike typer avfall ble valgt ut, og vi noterte ned det elevene trodde kom til å skje med de ulike avfallstypene etter et halvt år i jorda. Det ble deretter festet en nummerert snor på hver avfallstype før det ble gravd ned. Det ville gjøre det lettere å finne igjen avfallet etter et halvt år. Tilbake på forsøksfeltene var elevene spente på å se hva som hadde skjedd med det

de grov ned. Var noe av det blitt borte, eller var det like helt? Er det forskjell på hva slags avfall som blir brutt ned og ikke?

På forsøksfelt 1 ble det i november gravd ned en potet, en bruskkork, en pose med hundebæsj, en metallboks og en papirbit i fjor høst. Vi hadde med notatene fra i fjor, og leste om poteten først. De fleste hadde ment at den kom til å bli til jord. Nå ble det spennende å se?

Vi fulgte hyssingen fra merkepinne nr. 1, og fant ingenting! Det stemte - poteten var allerede blitt til jord! Elevene fikk også rett når det gjaldt bruskkorken og metallboksen. De var ikke blitt borte, og var like hele!

Men hva med hundebæsjen i posen?

Elevene greip på nesen da vi grov opp posen som var like hel, og bæsjen var der fortsatt. Elevene var tydelige på at den hadde blitt brutt ned hvis den ikke hadde ligget i posen. Og hvis den først tas opp med pose, bør den heller kastes i søpla og ikke slenges i naturen!

Papirbiten var det mer tvil om. Mange trodde den ville bli brutt ned, men samtidig trodde de ikke at marken ville like papir, så her var det også spennende! Da vi fulgte snor nummer 5, så vi at papiret så å si var borte!

Marte Aursand viste hvor lite som var igjen av papirbiten

På forsøksfelt 2 var det spennende å se om det også kunne være forskjeller fra forsøksfelt 1, for her var avfallet gravd ned på en gammel bål plass, så det var sot og kull i jorda. Da poteten ble gravd opp fikk vi bekreftet at det var en forskjell, for på dette feltet var poteten der fortsatt. Vi delte den i to, og så at den bare hadde råtnet litt innenfra.

Her fikk elevene lære at det er andre mikroorganismer i god jord enn i asken fra et bål. Den har også lav surhetsgrad. I tillegg fikk noen svar på hvorfor poteten vi grov ned i november ikke var blitt til nye poteter. Årsaken var at det hadde vært frost i jorda i løpet av vinteren, og da gror ikke poteten. Med andre ord er det best å sette poteter om våren!

I likhet med gruppe 1, var elevene ved forsøksfelt 2 klare på at plastkorker og metall ikke brytes ned, og det fikk de bekreftet. Men når det gjaldt den nedgravde melkekartongen var det mer tvil. I høst hadde elevene sagt at de trodde kartongen ville bli brutt ned, men at plastkorken på kartongen ville være like hel.

Da kartongen ble gravd opp så de at bare deler av den var litt nedbrutt. Korken var like hel. Da vi undersøkte kartongen nærmere, viste det seg at det var plastbelegg både utenpå og inni. Så her var grunnen til at den ikke var blitt nedbrutt slik som papiret i forsøksfelt 1.

Etter at avfall var gravd opp fikk elevene plukke det som var kommet opp av blomster, og de fikk lære hva de het.

Elevene var med på å rense fuglekassen ved Bortnabekken i høst. Og nå i mai var det kommet nye gjester! Elevene satt i god avstand til kassen og var helt stille da Marte Aursand og kontaktlærer Grete Trondsetås Berg sjekket hvem det var. Det var en fluesnapperfamilie som hadde tatt bolig for våren!

Hyggelig stemning i gapahuken ved Bortnabekken etter at matpakken var spist!

(18.06.15)

Tekst og foto: Signy R. Overbye